

Kommunal kirkegårdsøkonomi

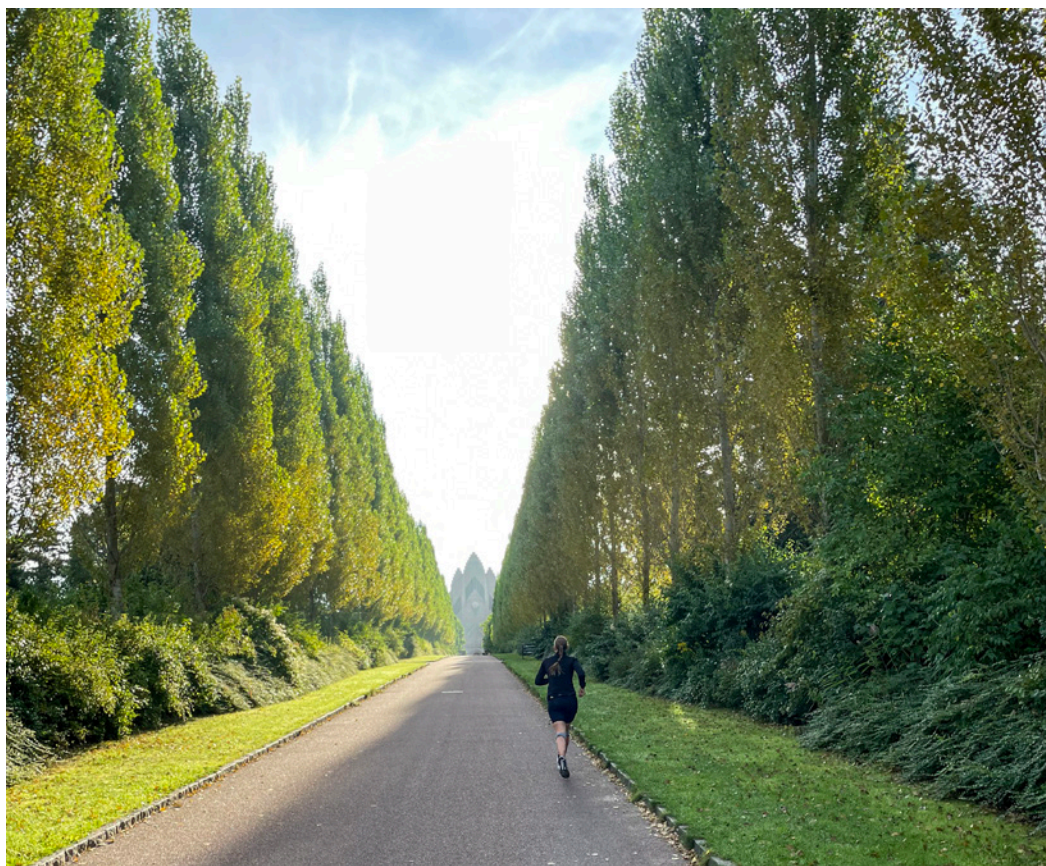
Af Pernille Vange

Enhedschef for Kirkegårde og Krematorier, Københavns Kommune

I Københavns Kommune er der fem kommunalt administrerede kirkegårde med et samlet areal på 130 hektar: Vestre, Bispebjerg, Assistens, Sundby og Brønshøj kirkegårde.

Den største af disse kirkegårde er Vestre Kirkegård, der med sine 54 hektar også er Danmarks største. Den mindste er Brønshøj Kirkegård på 3 hektar. Brønshøj Kirkegård adskiller sig fra de fire øvrige kirkegårde ved at være udliciteret og drevet af anlægsgartnerfirmaet OKNygaard, der har vundet opgaven i et udbud. På Brønshøj Kirkegård varetager Køben-

Poppelalléen på Bispebjerg Kirkegård med Grundtvigskirken i point de vue.
Foto: Pernille Vange, 2024.

havns Kirkegårde alene betjentopgaver som urnenedsættelser og begravelser. Alle andre opgaver løses af OKNygaard.

Kirkegårdene i København rummer knap 25 afdelinger rettet mod særlige trossamfund og/eller geografier, herunder også en ateistisk gravplads på Bispebjerg Kirkegård samt et gravområde for "Gadens Folk" på Assistens Kirkegård.

I tilknytning til kirkegårdene er der to krematorier, hvor der i 2023 var i alt 6.600 kremationer. 60 % af disse borgere havde bopæl uden for Københavns Kommune.

Økonomien i kirkegårdsdriften

De samlede udgifter til drift af de københavnske kirkegårde og krematorier var i 2023 på i alt ca. 73 mio. kr. Heri indgår ca. 25 mio. kr. til drift af de to krematorier. Zoomer man ind på de rene driftsudgifter til de fem kirkegårde, er de samlede udgifter hertil ca. 51 mio. kr. Udgifterne var fordelt som følger:

Gravplads for gadens folk på Assistens Kirkegård i København.
Foto: Pernille Vange, 2024.

Driften af Vestre, Bispebjerg, Assistens og Sundby kirkegårde – ca. 48 mio. kr.

Driften af Brønshøj Kirkegård (alene anlæg og vedligehold) – ca. 3 mio. kr.

De samlede udgifter til kirkegårdene fordeles stort set ligeligt imellem henholdsvis takst- og skattefinansierede opgaver. Lønsummen udgør ca. 80 % af de samlede udgifter. Københavns Kirkegårde bliver løbende mødt med krav om modernisering og udvikling samt effektiviseringer til gavn for borgerne.

Fokus på korrekt prissætning af kirkegårdens ydelser

Centralt i arbejdet med kirkegårdstakster har de seneste år været et fokus på korrekte og prisægte takstberegninger.

Der er takstberegninger bag alle de ydelser, som Københavns Kirkegårde udbyder. I taksten for en kistegrav er der f.eks. indregnet udgifter til:

- rydning og klargøring af gravstedet
- gravemaskine samt gravning af graven og afstivning
- tilkastning og oprydning af gravstedet efter nedsættelsen
- betjentfunktion, kontrol af grav, tilstedeværelse ved tilkastningen.

Beregningerne opdateres hvert år med aktuelle lønniveauer samt priser på materiel og vedligehold, herunder også om nye metoder har ændret på tidsforbruget til løsning af de givne opgaver.

Seneste eksempel herpå er en ny og mindre granpyntning til gravstederne, der blev introduceret i vinteren 2023-24.

Fokus på prisægte beregninger har betydet generelt stigende priser på kirkegårdenes kunderettede ydelser.

Økonomiske og driftsmæssige udfordringer i årene, der kommer

Styringen af udviklingen af de københavnske kirkegårde er politisk forankret i Borgerrepræsentationen. Den langsigtede udvikling har afsæt i en udviklingsplan for hver enkelt kirke-

gård. Planen rækker frem til 2065. De løbende beslutninger i driften har afsæt i denne plan.

Som andre kirkegårde står de københavnske kirkegårde over for store forandringer i efterspørgselsmønstret og en dobbelt udfordring med, at gravstederne optager en faldende del af kirkegårdens areal. Samtidig er der en nedadgående efterspørgsel efter ydelser som granpyntning, sommerblomster og vedligehold af gravsteder.

Der tages løbende politiske beslutninger med sigte på, at kirkegårdene er relevante i den tid, de er en del af. F.eks. er der etableret en terapihave på Vestre Kirkegård. Samme sted er et kapel under omdannelse til et teater. Sidegevinsten ved disse initiativer er, at der kommer medfinansiering til driften af kirkegårdens bygninger og arealer.

Dette ændrer imidlertid ikke på, at det på lang sigt kan blive nødvendigt at se på udgifterne til driften af kirkegårdene. Her har det betydning, at kirkegårdens indtægter på stort set samtlige takstfinansierede områder er for nedadgående. F.eks. er der alene fra 2021 til 2023 sket et fald på knap 37 % i efterspørgslen efter renhold af kistegravsteder. Der er flere forklaringer, der spiller ind her. Centralt står, at tilvæksten af nye kistegravsteder er langt mindre end det antal, hvor fredningstiden ophører og/eller de pårørende frasiger sig et gravsted, de har haft gennem en længere årrække. Hertil kommer, at den største tilvækst i antallet af nye gravsteder sker blandt befolkningsgrupper, der i langt højere grad end etniske danskere har tradition for selv at passe gravstedet og dermed fravælger kirkegårdens tilbud. Der tegner sig også et billede af, at de pårørende i højere grad end tidligere frasiger sig et gravsted, når fredningstiden er udløbet. Hertil kommer, at en mindre, men dog voksende, del af gravstedsejerne vælger private gartnerfirmaer til at passe deres gravsteder.

Med til billedet af de fremtidige udfordringer for kirkegårdens økonomi hører, at et voksende antal pårørende fravælger kirkegårdens ydelser på den anden side af en kremation. Et eksempel herpå er, at andelen af asker til askespredning på 10 år er steget fra 6 % til knap 11 %, og at et stigende antal urner sendes til private skovkirkegårde.

Urnegrave på Brønshøj Kirkegård.

Foto: Pernille Vange, 2024.